

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **106922** (13) **U**
(51) МПК (2016.01)
A61K 31/00

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2015 11476	(72) Винахідник(и): Подольський Володимир Васильович (UA), Карпенко Олександр Петрович (UA)
(22) Дата подання заявки: 23.11.2015	(73) Власник(и): ДЕРЖАВНА УСТАНОВА "ІНСТИТУТ ПЕДІАТРІЇ, АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ НАМН УКРАЇНИ", вул. Платона Майбороди, 8, м. Київ, 04050 (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.05.2016	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.05.2016, Бюл.№ 9	

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ СОМАТОФОРМНОЇ ДИСФУНКЦІЇ ВЕГЕТАТИВНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ СЕРЦЯ І СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ У ЖІНОК З ЗМІНАМИ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я

(57) Реферат:

Спосіб лікування соматоформної дисфункції вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи у жінок з змінами репродуктивного здоров'я включає психотерапевтичну корекцію. Використовують рефлексотерапію залежно від індивідуального стану репродуктивної системи жінки в кількості проведених сеансів 10-12, з використанням ліків рослинного походження.

UA 106922 U

Корисна модель належить до області медицини розділу гінекології і може бути використана з метою підвищення ефективності та скорочення термінів лікування соматоформної дисфункції вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи у жінок з змінами репродуктивного здоров'я.

Психологічні навантаження в поєднанні з захворюваннями статевих системи викликають формування загально стресових реакцій, які є підґрунтям для розвитку розладів репродуктивного здоров'я у жінок. Прийняті ствердження, що соматоформна вегетативна дисфункція є одним з патологічних проявів універсальних неспецифічних реакцій адаптації та, водночас, індивідуальні особливості проявів вегетативних розладів в кожному конкретному випадку виникають під впливом характерних стресогенних ушкоджень органів, так, наприклад, при неплідності у жінок активується парасимпатичний відділ, а при лейоміомах - симпатична ланка вегетативної нервової системи, на що, відповідним чином реагують такі структури, як серцево-судинна, дихальна та інші системи організму [Подольський Вл. В. Стан репродуктивного здоров'я з порушеннями вегетативного гомеостазу // Здоров'я жінчини. - № 9(85). - 2013. - С. 139-142. Щербатых Ю.В. Психология стресса и методы коррекции. - М., 2006 г].

Таким чином, поліморфізм причинних факторів та клінічних проявів ушкоджень вегетативної регуляції ускладнює нейтралізацію цих станів і тому, пошук ефективних методів оптимізації лікування вегетативних порушень у жінок з змінами репродуктивного здоров'я залишається актуальною проблемою.

Відомий спосіб лікування соматоформної вегетативної дисфункції дорослих хворих, що включає введення антидепресантів і імунореактивного препарату [Пат. 81629, Україна]. Суть способу полягає в веденні антидепресанта мелітор та імунореактивного препарату поліоксидоній. Однак, за допомогою цього способу не може бути проведено ефективне лікування соматоформних вегетативних дисфункцій у жінок з змінами репродуктивного здоров'я в зв'язку з відсутністю чітких алгоритмів корекції різних вегето-соматичних синдромів.

Найбільш близьким до корисної моделі за технічною суттю є процес діагностики та лікування соматоформної вегетативної дисфункції [Пат. 29802, Україна].

Суть способу полягає у клінічно-патологічному та експериментально-психологічному дослідженні тривожності, базисній медикаментозній терапії і психотерапевтичній корекції, яку проводять за групами згідно з результатами оцінки інтерактивного тесту тривожності і відповідно до переважно типу тривожності - емоційного дискомфорту (I група), астеничного компонента (II група), фобічного компонента (III група), тривожної оцінки перспективи (IV група). Медикаментозна терапія включає антидепресанти з вираженою протитривожною дією та групи інгібіторів зворотного захвату серотоніну у сполученні з аксіолітиками, а психотерапія включає прогресивну м'язову релаксацію, систематичну десинтизацію, парадоксальну інтенцію та моделюючу терапію. Основним недоліком способу є те, що поставлене завдання удосконалення процесу діагностики і лікування соматоформної вегетативної дисфункції вирішувались шляхом розробки алгоритмів проведення медикаментозної і психологічної корекції виключно у хворих з соматичними розладами органів травлення. Це визначає вузьку область в межах доцільності використання даного способу у жінок репродуктивного віку.

В основу корисної моделі поставлено задачу створення способу лікування соматоформної дисфункції вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи у жінок з змінами репродуктивного здоров'я, за допомогою комплексного використання рефлексотерапії, та лікування препаратами рослинного походження (медичний та соціальний ефекти).

Поставлена задача способу лікування соматоформної дисфункції вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи у жінок із змінами репродуктивного здоров'я, що включає психотерапевтичну корекцію, згідно з корисною моделлю, використовується рефлексотерапія, яка здійснюється залежно від індивідуального стану репродуктивної системи жінок в кількості 10-12 сеансів; лікування проводиться на фоні необхідної медикаментозної терапії препаратами рослинного походження, яку зменшують при покращенні самопочуття жінки.

Спосіб здійснюється наступним чином: у жінок з визначеним діагнозом захворюванням репродуктивної системи і скаргами характерними для функціональних порушень в роботі серцево-судинної системи оцінюємо рівень тривожності за шкалою Спілбергера-Ханіна і стан вегетативної нервової системи за опитувальником виявлення вегетативних змін та результатами комп'ютерного аналізу варіабельності серцевого ритму і ортоклиностагічної проби [Вейн А.М. и др. Вегетативные расстройства: клиника, диагностика, лечение. - М., 2003 г]. Високий рівень ситуативної тривожності з оцінкою теста Спілбергера більш ніж 30 балів, оцінка опитування по ознаках вегетативних порушень, що перевищує 15 балів в сполученні з

результатами дослідження вегетативної реактивності та вегетативного забезпечення аргументують встановлення діагнозу: Соматоформна дисфункція вегетативної нервової системи серця та серцево-судинної системи (F45.30 За МКХ X).

Вибір рецепту біологічно активних точок на початку лікування проводиться з урахуванням здобутих результатів оцінки вегетативних симптомів. Так при перевазі симпатичної активності за результатами реєстрації варіабельності серцевого ритму, протягом 2-3-х сеансів рефлексотерапії впливали на групі "ло-пункти" ЯН, це TR₈; VB₃₉. При недостатності вегетативної забезпеченості необхідності корегувати активність парасимпатичної ланки використовували "ло-пункти" ІНЬ, це MC₅; RP₆. Клінічну відповідь на ці дії покращенням стану хворої за рахунок зменшення проявів домінуючого синдрому вегетативних порушень, зв'язаного з функцією того чи іншого меридіану акупунктури розцінювали, як підтвердження існуючого ушкодження меридіану, з перевагою "яньського" чи "інського", тобто симпатичного чи парасимпатичного синдрому.

На наступному етапі лікування рефлексотерапією проводили спрямовану корекцію окремих проявів синдрому вегетативних розладів "за скаргами", шляхом впливу на дистальні біологічно активні точки задіяних меридіанів, з послідовним використанням точок тривоги та співчуття і обов'язковим включенням до рецептури точок загальної дії, маючих вплив на репродуктивну систему. При вегетативних дисфункціях зі скаргами на порушення функції серця рецептура включає точки меридіани серця та перикарда. При вегетативній дисфункції з кардіалгічним синдромом і скарга на напади серцебиття та болі. Використовуються біологічно активні точки C₅; C₇; V₁₄; V₁₅; T₁₃; MC₆; MC₇ з одночасним використанням J₁₄. У всіх випадках після 5-6 сеансу в рецептуру включають корпоральні точки загальної дії що мають вплив на репродуктивну систему жінки: G₁₄; RP₆; RP₁₀; E₃₆ T₁₄ та аурикулярні точки: залоз внутрішньої секреції, підкірки, кори симпатичного тону; шень-мень; точку матки та інші (за симптомами і станом репродуктивної системи жінки).

Синдром артеріальної гіпертензії характерний для жінок з гіперстенічною конституцією і перевагою симпатичного тону вегетативної нервової системи з частими скаргами на тяжкість і неясність в голові, слабкість, психічні порушення (астенічно, афективні) та алгічні феномени - головні болі, болі в області серця та хребці з підйомами артеріального тиску в межах 150-160/90-95.

Для корекції цих станів в рецептурі використовували точки голови, при головних болях, в залежності від локалізації: лоб - VB₁₄; T₂₄; тім'яна зона - V₆₀; скроня - E₈; TR₆. і шийно-комірцевої зони (VB₂₀; VB₂₁; V₁₀; V₁₅; G₁₅), живота (J₁₄; J₁₅; F₁₄), верхніх (G₁₄; G₁₁; MC₆; C₇) та нижніх кінцівок (E₃₆; E₄₄; VB₃₀; F₂; F₃; RP₆; R₂). З урахуванням гінекологічного статусу необхідно використовувати точки куприкової зони (T₄; V₂₅).

При скаргах на відчуття жару та парестезії - точки загальної дії та відповідних частин тіла і так далі. Після четвертого сеансу, окрім корпоральних, використовуються аурикулярні точки: залоз внутрішньої секреції, підкірки, кори, серця, симпатичну точку, точку матки та інші (за симптомами).

Синдром артеріальної гіпотензії формується у жінок астеничної статури з перевагою парасимпатичного тону вегетативної нервової системи, скаргами на головний біль, інколи ортостатичний, психічні (тривожно-депресивні) порушення. Для лікування цього синдрому соматоформної дисфункції використовували другий варіант збудженого варіанта на точки E₃₆; E₂₅; T₁₃; G₁₃; MC₈; MC₉; V₄₃; VB₂₀; VB₂₄; RP₆; P₇; T₄; T₁₄ та аурикулярні точки: симпатичної, серця, кори, підкірки, підвищення тиску.

У всіх випадках загальна кількість процедур на курс 10-12, лікування проводиться на фоні психотерапевтичної корекції та необхідної медикаментозної терапії препаратами рослинного походження, яку необхідно зменшувати при покращанні самопочуття жінки.

Приклад 1. Хвора О***; 26 років, звернулась в жіночу консультацію ДУ "ІПАГ НАМН України" зі скаргами: на часто виникаючі відчуття серцебиття і загрози втрати свідомості, періодичні дифузні головні болі, болі в області серця, в низу живота та попереково-крижового відділу хребта, що супроводжується зниженням працездатності та станом психоемоційного дискомфорту з перевагою негативних емоцій, відсутністю потреби статевого життя.

Анамнез хвороби: вважає себе хворою на протязі 6 тижнів, після проведення артіфіційного аборт, який супроводжувався порушенням біоценозу уrogenітальних органів та дезрегуляцією менструальної функції. Відповідно до цих змін репродуктивного здоров'я проводилась антимікробна, імуномодуюча та гормональна терапія порушеного менструального циклу. Під час курсу лікування з'явилися перші ознаки вказаних симптомів, які з часом поглиблювались, в зв'язку з чим, хвора звернулась в консультацію, і була госпіталізована.

В стаціонарі, загальний огляд виявив: астенічний тип статури, артеріальний тиск 90/60, пульс 54 уд/хв. Проведені клініко-лабораторні дослідження та УЗД. За опитувальником ознак вегетативних змін загальний бал 26, за шкалою Спідбергера оцінка ситуативної тривожності 41 бал. За результатами комп'ютерної варіабельності та ортостатичних проб - гіперактивні реакції парасимпатичного забезпечення показали переважання ваготонії. Встановлено діагноз: Стан після перенесеного артифіційного аборт. Соматоформна дисфункція вегетативної нервової системи за гіпотонічним типом.

Проведено 2 сеанси акупунктури "ло-пунктів" інь MC₅ та RP₆, клінічна відповідь - зниження інтенсивності алгічних симптомів, що підтвердило задіяність акупунктурних меридіанів з перевагою ваготонічних ефектів.

Лікування: психотерапевтична корекція за системою Шульца, ароматерапія, музикотерапія за шведською системою та комплекс препаратів рослинного походження: антистрес, адаптол, убіхінол композитум, смарт Омега, колмаріс, з одночасним проведенням курсу голкорексфлексотерапії (за методикою, наведеною в корисній моделі). Після проведення 5 процедури голкорексфлексотерапії в рецептуру включали біологічно активні точки куприкової зони - V₃₁; V₃₂; V₃₃, та зони низу живота E₂₉; E₃₀. Загальна кількість процедур 12.

Результати лікування: суб'єктивно хвора відмічає відсутність таких скарг, як болі в серці та запаморочення при змінах положення тіла, тобто кардіалгій та ортостатичних порушень. На фоні покращення психоемоційного стану зменшилась інтенсивність головних болей, ефект лікування хвора розцінює, як добрий. Об'єктивний: коливання артеріального тиску 105-115/60-70, пульс 60-75 уд/хв., рівень ситуативної тривожності знизився до 36 балів, оцінка шкали вегетативних змін знизилась до 12 балів, за результатами комп'ютерної оцінки та ортостатичної проби стан вегетативної реактивності та вегетативної забезпеченості - амфотонії. Лікування змін репродуктивного здоров'я проведено з успіхом. Ефект лікування - позитивний.

Приклад 2. Хвора М***, 24 роки, знаходилась на стаціонарному лікуванні з діагнозом безпліддя І, з скаргами на порушення менструальної функції, психоемоційний дискомфорт у вигляді тривожності, зниження працездатності, постійний головний біль та болі в області серця, виникаючи періодично на фоні підвищення артеріального тиску в межах 150-160/90-95. Після закінчення лікування проведеного відповідно з змінами репродуктивного здоров'я, жінка обстежена у денному стаціонарі. Встановлено ознаки вегетативної дисфункції: за опитувальником ознак вегетативних змін загальний бал 26, рівень інтуїтивної тривожності 44 бали, за результатами комп'ютерного аналізу варіабельності серцевого ритму та ортостатичної проби - гіперактивна реакція симпатичного відділу вегетативної нервової системи з надлишком вегетативного забезпечення.

Діагноз: Безпліддя І. Соматоформна дисфункція вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи.

Проведено один сеанс акупунктури "ло-пунктів" ян TR₈; VB₉, з позитивною клінічною відповіддю.

Лікування: психотерапевтична корекція за системою Шульца, ароматерапія, музикотерапія за шведською системою та комплекс препаратів рослинного походження: антистрес, адаптол, убіхінол композитум, смарт Омега, хомвіо-нервін, з одночасним проведенням курсу голкорексфлексотерапії (за методикою, наведеною в корисній моделі). Загальна кількість процедур 10.

Результати лікування: хвора відмічає зникнення головної болі та значне зменшення болі в області серця. Покращення психоемоційного стану, підвищення працездатності. Продовжено лікування, безпліддя І. Ефект лікування розцінено як добрий.

Динаміка функціональних змін: коливання рівня артеріального тиску 130-140/70-80, пульс 70-76 уд/хв. За опитувальником вегетативних змін - знизилась до 12 балів, оцінка рівня ситуативної тривожності зменшилась до 39 балів, за результатами комп'ютерного аналізу переважає симпатичний вплив, за результатами ортостатичної проби вегетативне забезпечення на рівні - амфотонії. Ефект лікування позитивний.

Таким чином, запропонований лікування соматоформної дисфункції вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи у жінок з змінами репродуктивного здоров'я дозволяє збільшувати ефективність корекції порушень вегетативного гомеостазу та скоротити терміни лікування, що виявляє високу практичну значимість і позитивний медико-соціальний ефект, враховуючи розповсюдженість розладів вегетативної регуляції гомеостазу та негативні наслідки їх впливу на стан репродуктивного здоров'я жінок фертильного віку.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

- 5 Спосіб лікування соматоформної дисфункції вегетативної нервової системи серця і серцево-судинної системи у жінок з змінами репродуктивного здоров'я, що включає психотерапевтичну корекцію, який **відрізняється** тим, що використовують рефлексотерапію залежно від індивідуального стану репродуктивної системи жінки в кількості проведених сеансів 10-12, з використанням ліків рослинного походження.

Комп'ютерна верстка В. Мацело

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601